NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
prednesené 7. septembra 2006 [1]

I — Úvod

1. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka otázky, do akej miery podlieha živočíšna múčka oznamovacej povinnosti podľa nariadenia Rady (EHS) č. 259/93 z 1. februára 1993 o kontrole a riadení pohybu zásielok odpadov v rámci, do a z Európskeho spoločenstva [2] (ďalej len „nariadenie o preprave odpadov").

2. Predmetom konania vo veci samej je návrh na náhradu škody v približnej výške 300 000 eur. Tento návrh je založený na tom, že rakúske orgány v čase od 6. júna 2003 do 19. septembra 2003 bránili tomu, aby loď naložená živočíšnou múčkou opustila prístav Viedeň/Hainburg smerom do Nemecka. Požadovali, aby živočíšna múčka bola pred pokračovaním v plavbe deklarovaná za odpad a preprava bola oznámená v súlade s nariadením o preprave odpadov. Úspech žaloby závisí podľa názoru vnútroštátneho súdu od toho, či živočíšna múčka spadá pod pojem odpad alebo či je vylúčená z rozsahu pôsobnosti tohto pojmu.

II — Právny rámec

A — *Právo o odpadoch*

3. Právny rámec spočíva v kombinácii nariadenia o preprave odpadov a smernice Rady

1 — Jazyk prednesu: nemčina.

2 — Ú. v. ES L 30, s. 1; Mim. vyd. 15/002, s. 176, zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES) č. 2557/2001 z 28. decembra 2001, ktorým sa mení a dopĺňa príloha V nariadenia Rady (EHS) č. 259/93 o kontrole a riadení pohybu zásielok odpadov v rámci, do a z Európskeho spoločenstva (Ú. v. ES L 349, s. 1; Mim. vyd. 15/006, s. 378).

75/442/EHS z 15. júla 1975 o odpadoch [3] (ďalej len „rámcová smernica o odpadoch").

4. Podľa článku 1 ods. 1 nariadenia o preprave odpadov sa toto nariadenie vzťahuje na odpad. V súvislosti s jeho definíciou odkazuje článok 2 písm. a) nariadenia na prvý odsek článku 1 písm. a) rámcovej smernice o odpadoch. Ten znie takto:

„Na účely tejto smernice:

a) ‚odpad' znamená akúkoľvek látku alebo predmet v kategórii ustanovenej v prílohe I, ktorej sa jej držiteľ zbavuje, chce sa jej zbaviť alebo je povinný sa jej zbaviť".

5. Príloha I rámcovej smernice o odpadoch obsahuje okrem iného kategóriu Q16, ktorá zahŕňa akékoľvek materiály, látky či výrobky, ktoré nie sú obsiahnuté v iných kategóriách.

6. Článok 1 ods. 2 písm. d) nariadenia o preprave odpadov vylučuje z pôsobnosti tohto nariadenia prepravu určitých odpadov, a to odpadov, ktoré článok 2 ods. 1 písm. b) rámcovej smernice o odpadoch vylučuje z pôsobnosti rámcovej smernice o odpadoch, ak sa na ne už vzťahuje iná právna úprava. Podľa písm. iii) medzi ne patria:

„mŕtve telá zvierat a poľnohospodársky odpad: fekálie a iné prírodné látky používané v poľnohospodárstve, ktoré nie sú nebezpečné".

7. Požiadavky nariadenia o preprave odpadov sú taktiež rozsiahlo vylúčené, ak odpad spadá pod prílohu II nariadenia, pod takzvaný „Zelený zoznam odpadov". Okrem toho existuje ešte Žltý zoznam odpadov (príloha III) a Červený zoznam odpadov (príloha IV), pre ktoré platia vždy prísnejšie požiadavky. Článok 10 nariadenia o preprave

3 — Ú. v. ES L 194, s. 39, pre prejednávanú vec naposledy zmenená a doplnená rozhodnutím Komisie 96/350/ES z 24. mája 1996 (Ú. v. ES L 135, s. 32). Teraz konsolidovaná smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/12/ES z 5. apríla 2006 o odpadoch (Ú. v. EÚ L 114, s. 9).

odpadov stanovuje, že odpad, ktorý nie je možné zaradiť do žiadneho z uvedených zoznamov, podlieha oznamovacej povinnosti:

„Preprava odpadov na zhodnotenie, uvedených v prílohe IV a odpadov na zhodnotenie, ktoré ešte nie sú zaradené do prílohy II, prílohy III alebo prílohy IV, podlieha tým istým postupom ako je uvedené v článkoch 6 až 8, s výnimkou toho, že súhlas dotknutých príslušných orgánov sa musí udeliť písomne pred začatím prepravy."

8. V akom rozsahu sa nariadenie o preprave odpadov vzťahuje na prepravu odpadu zo zeleného zoznamu odpadov, je stanovené v článku 1 ods. 3 písm. a):

„a) Preprava odpadu určeného výhradne na zhodnotenie a uvedeného v prílohe II je vylúčená z pôsobnosti ustanovení tohto nariadenia okrem výnimiek, ustanovených v pododsekoch b), c), d) a e) článku 11 a v článku 17 odsekoch 1, 2 a 3."

9. Písmená c) a d) obsahujú výnimky, ktoré nie sú relevantné pre prejednávanú vec. Podľa písmena b) môže byť takýto odpad určený len pre zariadenia, ktoré boli riadne schválené v súlade s rámcovou smernicou o odpadoch. Ďalej platia články 8, 12, 13 a 14 rámcovej smernice o odpadoch, ktoré stanovujú určité povinnosti pre prevádzkovateľov týchto zariadení, ako aj pre podniky, ktoré odpad zbierajú alebo prepravujú, resp. ktoré zber alebo prepravu organizujú ako sprostredkovatelia alebo obchodníci. Písmeno e) stanovuje, že pri preprave týchto odpadov, ktorá je v rozpore s platnými ustanoveniami, sa budú uplatňovať články 25 a 26 nariadenia o preprave odpadov týkajúce sa vrátenia odpadu.

10. Článok 11 nariadenia o preprave odpadov stanovuje, že pri preprave musia byť odpady zo zeleného zoznamu odpadov sprevádzané určitými údajmi.

11. Článok 17 ods. 1, 2 a 3 nariadenia o preprave odpadov obsahujú špeciálne pravidlá týkajúce sa prepravy odpadov zo zeleného zoznamu odpadov do krajín, na ktoré sa nevzťahuje rozhodnutie rady Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) z 30. marca 1992 o riadení pohybov odpadov, ktoré sú určené na zhodnocovanie, cez hranice štátov. Najmä odsek 2 objasňuje, že zariadenie v cieľovej krajine musí mať

povolenie na prevádzku podľa vnútroštátneho práva.

12. Zelený zoznam odpadov obsahuje takýto úvod:

„Nezávisle od ich zahrnutia do tohto zoznamu, odpady nemožno prepravovať ako odpady, ktoré sú predmetom kontrol zelenej úrovne, ak dôjde k ich znečisteniu inými látkami v rozsahu, ktorý a) zvyšuje nebezpečenstvo spojené s odpadmi dostatočne na to, aby to odôvodnilo ich zahrnutie na žltý alebo červený zoznam, alebo b) bráni tomu, aby tieto odpady mohli byť ekologicky a racionálne zhodnotené.“ [*neoficiálny preklad*]

13. Obsahuje takúto položku:

„GM. 130 Odpady z poľnohospodárstva a potravinárskeho priemyslu okrem vedľajších produktov, ktoré spĺňajú národné a medzinárodné požiadavky a normy pre ľudskú a živočíšnu spotrebu“ [*neoficiálny preklad*].

14. Článok 25 nariadenia o preprave odpadov obsahuje ustanovenia o vrátení odpadov, ak ich preprava nemôže byť dokončená:

„1. Ak nemožno prepravu odpadu, s ktorou súhlasili zúčastnené príslušné orgány, dokončiť v súlade s podmienkami nákladného listu alebo zmluvy podľa článkov 3 a 6, príslušný orgán štátu odoslania v lehote 90 dní potom, ako dostal o tom informáciu, zabezpečí, aby oznamovateľ vrátil odpad na územie, ktoré je v jeho právomoci alebo na iné miesto v štáte odoslania, ak nedostane uspokojivé dôkazy o tom, že odpad sa môže zneškodniť alebo zhodnotiť alternatívnym a environmentálne vhodným spôsobom.

2. V prípadoch uvedených v odseku 1 sa musí podať ďalšie oznámenie. ...“

B — *Právne úpravy týkajúce sa živočíšnych odpadov, resp. vedľajších produktov živočíšneho pôvodu*

15. Až do 1. mája 2003 platila smernica Rady 90/667/EHS z 27. novembra 1990, ktorou sa určujú veterinárne predpisy na likvidáciu a spracovanie živočíšneho odpadu, na jeho uvádzanie na trh a na predchádzanie vzniku patogénov v krmivách živočíšneho alebo rybieho pôvodu a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 90/425/EHS [4] [*neoficiálny preklad*].

16. S účinnosťou od 1. mája 2003 bola smernica 90/667 nahradená nariadením (ES) č. 1774/2002 Európskeho Parlamentu a Rady z 3. októbra 2002, ktorým sa stanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa živočíšnych vedľajších produktov neurčených pre ľudskú spotrebu [5]. Toto nariadenie bolo zmenené a doplnené nariadením Komisie č. 808/2003 z 12. mája 2003 [6] s účinnosťou od 1. mája 2003. V ďalšom texte sa používa toto zmenené znenie.

17. Odôvodnenie č. 4 nariadenia č. 1774/2002 obsahuje konštatovania o vzťahu nariadenia k právu životného prostredia:

„Na základe skúseností získaných v predchádzajúcich rokoch je potrebné vysvetliť vzťah medzi smernicou 90/667/EHS a environmentálnou legislatívou spoločenstva. Toto nariadenie by nemalo ovplyvniť uplatňovanie existujúcej environmentálnej legislatívy ani brániť vypracovaniu nových predpisov o ochrane životného prostredia, najmä pokiaľ ide o biologicky odbúrateľný odpad. V tejto súvislosti sa Komisia zaviazala, že do konca roka 2004 pripraví smernicu o biologickom odpade vrátane kuchynských odpadov s cieľom určiť pravidlá pre bezpečné používanie, spätné získavanie, recyklovanie a likvidáciu tohto odpadu a kontrolovať možnú kontamináciu."

18. Článok 1 ods. 1 obsahuje o rozsahu pôsobnosti nariadenia najmä tieto ustanovenia:

„Toto nariadenie určuje predpisy týkajúce sa zdravia zvierat a zdravia ľudí pre:

a) zber, dopravu, skladovanie, manipuláciu, spracovanie a používanie alebo

4 — Ú. v. ES L 363, s. 51.
5 — Ú. v. ES L 273, s. 1; Mim. vyd. 03/037, s. 92.
6 — Ú. v. EÚ L 117, s. 1; Mim. vyd. 03/038, s. 513.

likvidáciu živočíšnych vedľajších produktov, ktorých cieľom je zabrániť, aby tieto výrobky predstavovali riziko pre zdravie zvierat alebo zdravie ľudí;

b) uvádzanie na trh a v niektorých špecifických prípadoch vývoz a tranzit živočíšnych vedľajších produktov a výrobkov z nich, uvedených v prílohách VII a VIII."

19. Nariadenie č. 1774/2002 vytvára tri kategórie živočíšnych vedľajších produktov a podriaďuje ich rozdielnym ustanoveniam o ich spracovaní a používaní.

20. Podľa článku 4 ods. 1 písm. b) bodu i) zahŕňa materiál skupiny 1 okrem iného špecifikovaný rizikový materiál a všetky materiály obsahujúce tento špecifikovaný rizikový materiál:

„(1) Materiál skupiny 1 bude zahŕňať živočíšne vedľajšie produkty s nasledujúcou charakteristikou alebo všetky materiály obsahujúce tieto vedľajšie produkty:

a) ...

b) i) špecifikovaný rizikový materiál..."

21. Materiál kategórie 2 zahŕňa podľa článku 5 ods. 1 písm. g) okrem iného záchytnú položku „živočíšne vedľajšie produkty, okrem materiálu kategórie 1 alebo materiálu kategórie 3". Do kategórie 3 spadajú materiály s najnižším rizikovým potenciálom.

22. Materiál kategórie 1 musí byť podľa článku 4 ods. 2 odstránený v zásade priamo alebo po spracovaní buď spálením, alebo uskladnením ako odpad:

„(2) Materiál kategórie 1 bude získaný, prepravený a označený bez meškania

v súlade s článkom 7, ak nie je uvedené inak v článkoch 23 a 24:

a) priamo zlikvidovaný ako odpad spálením v spaľovni schválenej v súlade s článkom 12;

b) spracovaný v spracovateľskom závode schválenom v súlade s článkom 13 pomocou ktorejkoľvek zo spracovateľských metód 1 až 5 alebo, ak to vyžaduje kompetentný orgán, pomocou spracovateľskej metódy 1, v tom prípade výsledný materiál bude trvalo označený podľa technických možností známkou v súlade s prílohou VI kapitolou I a nakoniec zlikvidovaný ako odpad spálením alebo spoluspálením v spaľovni alebo spoločnej spaľovni schválenej v súlade s článkom 12;

c) s výnimkou materiálu uvedeného v odseku 1a) i) a ii) spracovaný v spracovateľskom závode schválenom v súlade s článkom 13 pomocou spracovateľskej metódy 1, v tom prípade výsledný materiál bude trvalo označený podľa technických možností známkou v súlade s prílohou VI kapitolou I a nakoniec zlikvidovaný ako odpad zakopaním na skládke schválenej v zmysle smernice Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o ukladaní odpadu na skládkach;

d) — e) ...“

23. Iné dve kategórie materiálov môžu byť použité aj na určité iné účely.

24. Príloha VII kapitola II ods. 1 nariadenia č. 1774/2002 v znení nariadenia č. 808/2003 znie:

„1. Živočíšna bielkovina, pochádzajúca z cicavcov musí byť spracovaná pomocou metódy 1.

Počas trvania zákazu skrmovania, ustanoveného v rozhodnutí Rady 2000/766/ES, živočíšna bielkovina, pochádzajúca z cicavcov, však môže byť spracovaná pomocou ktorejkoľvek z metód 1 až 5, alebo pomocou metódy 7, a bude okamžite po tomto spracovaní trvalo označená farbou alebo inak, skôr než bude zlikvidovaná ako odpad v súlade s platnou legislatívou spoločenstva.

25. Tieto ustanovenia sú objasnené odôvodnením č. 6 nariadenia č. 808/2003:

„(6) kým zostane v platnosti zákaz skrmovania, ustanovený v rozhodnutí Rady 2000/766/ES, pre živočíšne bielkoviny vyrobené z cicavcov, vzhľadom na výlučné určenie odpadu z tohto materiálu, ktoré je dôsledkom uvedeného zákazu, by mali platiť menej prísne spracovateľské požiadavky;“

Počas trvania zákazu skrmovania, ustanoveného v rozhodnutí Rady 2000/766/ES, spracovaná živočíšna bielkovina, pochádzajúca z cicavcov, určená výlučne pre použitie v krmive pre spoločenské zvieratá, ktorá je prepravovaná v určených kontajneroch, nepoužívaných na prepravu vedľajších živočíšnych produktov alebo krmív pre farmové zvieratá, a ktorá je odosielaná priamo zo spracovateľského závodu kategórie 3 do závodu na výrobu krmiva pre spoločenské zvieratá, môže byť tiež spracovaná ktoroukoľvek z metód 1 až 5, alebo pomocou metódy 7.“

26. Zákaz skrmovania bol najprv stanovený v článku 2 rozhodnutia Rady 2000/766/ES zo 4. decembra 2000 o niektorých ochranných opatreniach v súvislosti s prenosnými spongiformnými encefalopatiami a o používaní živočíšnych bielkovín v živočíšnych krmivách [*neoficiálny preklad*] [7]. Toto ustanovenie zakázalo skrmovanie spracovaných živočíšnych bielkovín hospodárskymi zvieratami, ktoré sú držané, kŕmené alebo chované na výrobu potravín.

7 — Ú. v. ES L 306, s. 32.

27. Od 1. septembra 2003 je namiesto toto uplatniteľný článok 7 ods. 2 nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 z 22. mája 2001, ktorým sa stanovujú pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých prenosných spongiformných encefalopatií [8], ktorý [9] v spojení s prílohou IV číslom 1 v znení nariadenia Komisie (ES) č. 1234/2003 z 10. júla 2003 [10] zakazuje skrmovanie bielkovín získaných z cicavcov hospodárskymi zvieratami.

C — Ustanovenia týkajúce sa špecifikovaného rizikového materiálu

28. V rozsahu, ktorý je relevantný v prejednávanej veci, špecifikovaný rizikový materiál bol najprv článkom 2 bodom 7 rozhodnutia Komisie 2000/418/ES z 29. júna 2000, ktorým sa upravuje používanie materiálov predstavujúcich riziko z hľadiska prenosných spongiformných encefalopatií a ktoré mení a dopĺňa rozhodnutie 94/474/ES [*neoficiálny preklad*], [11] definovaný takto:

„tkanivá uvedené v prílohe I; pokiaľ nie je uvedené inak, avšak nie produkty, ktoré takéto tkanivá obsahujú alebo z nich boli vyrobené“ [*neoficiálny preklad*].

29. Príloha I uvádzala rozličné tkanivá. Rozhodnutie Komisie 2001/2/ES z 27. decembra 2000, ktorým sa mení rozhodnutie 2000/418/ES, ktorým sa upravuje používanie materiálov predstavujúcich riziko z hľadiska prenosných spongiformných encefalopatií [*neoficiálny preklad*], [12] doplnilo tento zoznam o črevo od dvanástnika po konečník hovädzieho dobytka každého veku.

30. Článok 3 ods. 1 rozhodnutia 2000/418 požadoval, aby bol špecifikovaný rizikový materiál určitým postupom odstránený a bezpečne zlikvidovaný.

31. Zaobchádzanie so špecifikovaným rizikovým materiálom bolo potom upravené

8 — Ú. v. ES L 147, s. 1; Mim. vyd. 03/032, s. 289.

9 — Uplatňovanie článku 7 ods. 2 až 4 bolo pozastavené najprv článkom 1 bodom 2 nariadenia Komisie (ES) č. 1326/2001 z 29. júna 2001, stanovujúcim prechodné opatrenia umožňujúce prechod k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, ktoré ustanovuje predpisy pre prevenciu, kontrolu a odstránenie niektorých prenosných spongiformných encefalopatií, a ktorým sa menia a dopĺňajú prílohy VII a XI uvedeného nariadenia (Ú. v. ES L 177, s. 60; Mim. vyd. 03/033, s. 9). Článok 2 nariadenia Komisie (ES) č. 1234/2003 z 10. júla 2003, ktorým sa menia a dopĺňajú prílohy I, IV a XI nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 [a nariadenie (ES) č. 1326/2001], pokiaľ ide o prenosné spongiformné encefalopatie a krmivo (Ú. v. EÚ L 173, s. 6; Mim. vyd. 03/039, s. 274) následne zrušil pozastavenie a rozhodnutie 2000/766.

10 — Už citované v poznámke pod čiarou 9.

11 — Ú. v. ES L 158, s. 76.

12 — Ú. v. ES L 1, s. 21.

nariadením č. 999/2001. V čase prepravy bolo uplatniteľné znenie nariadenia Komisie (ES) č. 260/2003 z 12. februára 2003 [13].

32. Nariadenie č. 999/2001 prevzalo do článku 3 ods. 1 písm. g) a do prílohy XI A ods. 1 písm. a) bodu i), ktorá je podľa článku 22 na prechodné obdobie až dodnes uplatniteľná, definíciu z rozhodnutia 2001/418. Taktiež podľa tohto nariadenia musí byť špecifikovaný rizikový materiál v zásade odstránený a zlikvidovaný.

III — Skutkový stav

A — *Údaje poskytnuté vnútroštátnym súdom*

33. Konanie sa týka prepravy približne 1 111 ton živočíšnej múčky. Vlastníkom bol diplomovaný geológ Reiner Krenski, ktorý v obchodnom styku vystupuje pod menom „PGI-Umwelttechnik". Príkaz na naloženie vydala spoločnosť KVZ.

34. Živočíšna múčka bola naložená na nákladnú loď 24. apríla 2003 v Straubingu v Nemecku, aby bola po Dunaji prepravená do Bulharska. Bola určená na využitie na termálne spracovanie (spálenie) v tepelnej elektrárni v Bulharsku, špeciálne upravenej na tento účel. Živočíšna múčka má výrazne vyššiu výhrevnosť ako hnedé uhlie nachádzajúce sa v Bulharsku. Je to palivo, ktoré je v Bulharsku povolené na tento účel na energetické zhodnotenie v elektrárniach špeciálne schválených na tento účel.

35. Dňa 28. apríla 2003 srbské úrady na colnici Bezdan v Srbsku zakázali pokračovať s nákladom v ceste. Pri prepravovanej živočíšnej múčke išlo podľa srbského práva o odpad. Dobrovoľné zaradenie prepravovaného nákladu pod pojem „odpad" bolo zo strany vlastníka odmietnuté, pretože v tomto prípade by v Bulharsku bol odmietnutý jeho dovoz. Na objasnenie otázky, či pri prepravovanej živočíšnej múčke ide o odpad alebo nie, bol prepravovaný náklad prevážaný späť do Straubingu.

13 — Ú. v. EÚ L 37, s. 7; Mim. vyd. 03/038, s. 201.

36. Na spiatočnej ceste bolo lodi 1. júna 2003 v prístave Viedeň/Hainburg najprv colným úradom zabránené pokračovať v ceste do Straubingu a loď bola zastavená. Colno-právnym opatreniam končila platnosť 17. júna 2003, ale už 6. júna 2003 podmienili orgány životného prostredia pokračovanie v preprave rozhodnutím, v ktorom žiadali zloženie kaucie vo výške 250 000 eur, a oznámením prepravy v súlade s nariadením o preprave odpadov. Toto rozhodnutie spočívalo na zatriedení živočíšnej múčky ako odpadu podľa položky 020202 (odpad zo živočíšnych tkanív) Európskeho katalógu odpadov. Podľa názoru rakúskych orgánov mala byť nahlásená podľa nariadenia o preprave odpadov už aj preprava do Bulharska, ako aj spätná preprava.

37. Loď opustila prístav Viedeň/Hainburg až 19. septembra 2003 smerom do Nemecka, po tom, čo rakúske orgány upustili od splnenia uložených podmienok.

38. Následne rakúsky Verwaltungsgerichtshof konštatoval, že rozhodnutie bolo adresované neexistujúcemu adresátovi, a preto je neplatné. KVZ žiada teraz na základe postúpeného práva náhradu škody za dobu, keď bola loď pozastavená.

B — *Dodatočné informácie zo spisu týkajúceho sa konania vo veci samej*

39. Podľa spisov, ktoré vnútroštátny súd predložil Súdnemu dvoru podľa článku 23 Protokolu o štatúte Súdneho dvora, KVZ uviedol v konaní vo veci samej, že živočíšnu múčku vyrobili nemecké zariadenia na spracovanie mŕtvych zvierat a továrne na spracovanie mäsovej múčky. PGI-Umwelttechnik ju následne získala v období od konca roka 2000 až do mája 2001 [14]. Potom živočíšnu múčku skladovala až do naloženia na loď v apríli 2003. [15]

40. Existujú rozporuplné výpovede o tom, či živočíšna múčka mala byť klasifikovaná ako

14 — Zápisnica zo svedeckej výpovede pána Krenskiho z 18. januára 2005, s. 8.

15 — Tamže, s. 8 a nasl.

špecifikovaný rizikový materiál. [16] Pán Krenski, držiteľ živočíšnej múčky v čase prepravy, uviedol, že mu bolo potvrdené, že pri živočíšnej múčke ide o málo nebezpečnú látku v zmysle smernice 99/667. Relevantné potvrdenia z roku 2002 sa nachádzajú v spise.

41. Svedok bavorskej správy na rozdiel od toho tvrdil, že črevá hovädzieho dobytka boli prvýkrát vyhlásené za špecifikovaný rizikový materiál s účinnosťou od 1. januára 2001. [17] Preto je potrebné vychádzať z toho, že živočíšna múčka vyrobená pred týmto dátumom — teda pravdepodobne aj živočíšna múčka, o ktorú ide v tejto veci — obsahovala okrem iného aj črevá hovädzieho dobytka, a preto nebola bez špecifikovaného rizikového materiálu. [18]

42. Zdá sa, že panuje jednota v názore, že vedeckými metódami sa už nedá určiť, či živočíšna múčka obsahuje špecifikovaný rizikový materiál.

43. V spisoch sa nachádza aj rozhodnutie Verwaltungsgericht Regensburg z 22. augusta 2003, [19] ktoré okrem iného konštatuje, že loď čakala približne 5 týždňov, t. j. do konca mája 2003, v Srbsku, predtým, ako sa vydala na spiatočnú plavbu.

IV — Návrh na začatie prejudiciálneho konania

44. Vnútroštátny súd si myslí, že postup rakúskych orgánov životného prostredia — pri voľbe správneho adresáta — by bol v súlade s právom, a preto by bola ich zodpovednosť vylúčená, ak preprava podliehala oznamovacej povinnosti podľa nariadenia o preprave odpadov. Preto kladie nasledujúce otázky:

1. Podlieha preprava (tranzitná preprava alebo presnejšie preprava späť do miesta

16 — Zamietavé písomné stanovisko KVZ zo 17. augusta 2004, s. 5.

17 — Pozri bod 29 vyššie.

18 — Zápisnica zo svedeckej výpovede pána Krenkiho z 15. marca 2005, najmä s. 4.

19 — Číslo spisu RN 7 S 03.1284, príloha T žaloby konania vo veci samej.

odoslania) živočíšnej múčky obsahujúcej či neobsahujúcej špecifikovaný rizikový materiál ako odpadu oznamovacej povinnosti podľa nariadenia č. 259/93...?

a) neobsahujúcej alebo

b) obsahujúcej špecifikovaný rizikový materiál (kvalifikovaný ako materiál skupiny 1 v zmysle nariadenia... č. 1774/2002...)

Subsidiárne:

nezákonná podľa článku 26 ods. 1 písm. a) a b) nariadenia č. 259/93 z dôvodu neoznámenia príslušným orgánom a neexistencie ich súhlasu, pretože živočíšna múčka je odpadom v zmysle nariadenia č. 259/93?

2. Je preprava živočíšnej múčky obsahujúcej či neobsahujúcej špecifikovaný rizikový materiál vyňatá z pôsobnosti nariadenia č. 259/93 na základe článku 1 ods. 2 písm. d) tohto nariadenia?

45. Na konaní pred Súdnym dvorom sa zúčastnili KVZ, Finanzprokuratur, vlády Rakúska, Francúzska a Spojeného kráľovstva, ako aj Komisia.

V prípade zápornej odpovede na druhú otázku:

V — Právne posúdenie

3. Je preprava (tranzitná preprava alebo presnejšie preprava späť do miesta odoslania) živočíšnej múčky

46. Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien si chce svojimi otázkami objasniť, či

prepravu živočíšnej múčky zo Srbska do Rakúska a z Rakúska do Nemecka bolo treba oznámiť podľa nariadenia o preprave odpadu.

47. Pre posúdenie tejto otázky je na jednej strane relevantné právo týkajúce sa odpadov, na druhej strane ale aj právne úpravy týkajúce sa vedľajších produktov živočíšneho pôvodu, a v rámci nich najmä právne úpravy o takzvanom špecifikovanom rizikovom materiáli. Pri poslednom uvedenom ide o časti zvierat, v ktorých sa s veľkou pravdepodobnosťou vyskytujú pôvodcovia prenosných spongiformných encefalopatií. Vychádza sa z toho, že títo pôvodcovia môžu u ľudí vyvolať nový variant Creutzfeldt-Jakobovej choroby.

48. Keďže počas sporných udalostí bola stará právna úprava o zaobchádzaní so živočíšnymi vedľajšími produktmi, smernica 90/667, zrušená nariadením č. 1774/2002 a taktiež právna úprava o zaobchádzaní so špecifikovaným rizikovým materiálom, nariadenie č. 999/2001, prešla viacerými úpravami, musí sa najprv určiť rozhodujúci čas pre právne posúdenie (k tomu ďalej bod A).

49. Následne je potrebné preskúmať uplatniteľnosť nariadenia o preprave odpadu. Predpokladom uplatniteľnosti je najprv to, aby pri živočíšnej múčke išlo o odpad (k tomu ďalej bod B). Skutočnosť, že živočíšna múčka má povahu odpadu, by mohla vyplývať buď z povinnosti, alebo z vôle jej majiteľa zbaviť sa jej. Právna úprava týkajúca sa odpadov však nehovorí pri živočíšnej múčke o povinnosti zbaviť sa jej ani nedefinuje, v akých prípadoch treba predpokladať vôľu zbaviť sa jej. Povinnosti zbavenia sa látky sú však predmetom predpisov o zaobchádzaní so živočíšnymi vedľajšími produktmi a špecifikovaným rizikovým materiálom. Navyše z týchto predpisov vyplývajú aj dôsledky pre preskúmanie otázky, či sa má predpokladať vôľa držiteľa zbaviť sa jej.

50. V prípade, ak toto preskúmanie bude viesť k záveru, že živočíšna múčka je odpad, tak z toho ešte nevyhnutne nevyplýva oznamovacia povinnosť. Právna úprava v oblasti odpadov skôr otvára možnosť zvláštneho režimu pre mŕtve telá zvierat, ktoré sú vyňaté z uplatnenia práva týkajúceho sa odpadov, ak tieto špeciálne ustanovenia dosiahnu minimálne taký stupeň ochrany ako všeobecné právo týkajúce sa odpadov (k tomu ďalej bod C). Nariadenie č. 1774/2002 by mohlo odôvodňovať takýto špeciálny režim zahŕňajúci aj živočíšnu múčku. V tejto súvislosti je potrebné na jednej strane preskúmať, či aj živočíšna múčka môže spadať do rozsahu pôsobnosti tohto špeciálneho režimu, a na druhej strane, či úroveň ochrany nariadenia č. 1774/2002

dosahuje aspoň úroveň ochrany nariadenia o preprave odpadu. Pri posúdení daného stupňa ochrany záleží najmä na tom, či by sa na živočíšnu múčku bez špeciálnych ustanovení nariadenia č. 1774/2002 vzťahoval všeobecný režim nariadenia o preprave odpadov alebo menej prísny režim pre odpad z takzvaného zeleného zoznamu odpadov.

A — *O relevantnom čase pre určenie uplatniteľných právnych úprav*

51. Najprv je potrebné určiť relevantný časový okamih pre určenie právnych úprav, na základe ktorých by mala byť posudzovaná oznamovacia povinnosť.

52. Legalita rozhodnutí orgánov sa posudzuje v zásade na základe právnych ustanovení platných v čase prijatia týchto rozhodnutí, v tomto prípade by to bol 6. jún 2003. Predmetom sporného rozhodnutia rakúskych orgánov je však postup prepravy, ktorý v prípade povinnosti oznámenia mal byť oznámený podľa článku 5 ods. 1, resp. článku 8 ods. 1 nariadenia o preprave odpadov *pred* začiatkom, t. j. pred 24. aprílom 2003, a na základe článku 25 ods. 2 prvej vety opäť pred začiatkom spiatočnej cesty [20]. Požiadavka predchádzajúceho oznámenia však neslúži na to, aby bol konečným spôsobom určený rozhodujúci časový okamih pre uplatniteľné právo. Predchádzajúce oznámenie má skôr umožniť informovaným orgánom predchádzajúce preskúmanie prepravy, ako aj dať osobe zodpovednej za prepravu prostredníctvom povolenia minimálnu mieru právnej istoty, a tak jej ušetriť nepotrebné náklady.

53. Predchádzajúce oznámenie naopak nič nemení na zásade relevantnosti právneho stavu platného v čase rozhodnutia orgánu. Druhý pododsek článku 7 ods. 5 nariadenia o preprave odpadov skôr ukazuje, že právna istota dosiahnutá oznámením je obmedzená. Podľa tohto ustanovenia sa totiž musí podať nové oznámenie aj vtedy, ak dôjde k akejkoľvek podstatnej zmene podmienok prepravy. Toto ustanovenie sa zjavne týka najskôr zmien skutkového stavu, avšak aj zmeny právneho stavu môžu podstatne zmeniť podmienky prepravy, napríklad ak zavedením povinnosti zbavenia sa materiálu budú prvýkrát viesť k tomu, že sporný

20 — Podľa súdneho rozhodnutia uvedeného v bode 43 začala spiatočná cesta koncom mája 2003.

materiál je odpadom. Preto pre posúdenie vecného právneho stavu zostáva rozhodujúce právo platné v čase rozhodnutia orgánu.

54. Pre prejednávaný prípad to znamená, že legalita rozhodnutia rakúskych orgánov životného prostredia zo 6. júna 2003 sa má posudzovať podľa ustanovení platných v tento dátum.

B — *O pojme odpad*

55. Predpokladom povinnosti oznámenia prepravy živočíšnej múčky je to, aby živočíšna múčka bola považovaná za odpad. V súvislosti s definíciou odpadu odkazuje článok 2 písm. a) nariadenia o preprave odpadov na definíciu obsiahnutú v článku 1 písm. a) rámcovej smernice o odpadoch. Podľa nej zahŕňa pojem odpad akúkoľvek látku alebo predmet v kategórii ustanovenej v prílohe I rámcovej smernice o odpadoch, ktorej sa jej držiteľ zbavuje, chce sa jej zbaviť alebo je povinný sa jej zbaviť.

56. Uvedená príloha, ako aj Európsky katalóg odpadov objasňujú a upresňujú túto definíciu stanovením zoznamu látok a predmetov, ktoré môžu byť kvalifikované ako odpady. Najmä preto, že táto príloha zahŕňa aj pre tento prípad relevantnú kategóriu Q16 — „akékoľvek materiály, látky či výrobky, ktoré nie sú obsiahnuté v uvedených kategóriách", má príloha a katalóg len informatívny charakter. [21]

57. Rozhodujúce preto je, či sa držiteľ určitej látky zbavuje, chce zbaviť alebo musí zbaviť. V prejednávanej veci neprichádza konečné zbavovanie sa do úvahy, keďže živočíšna múčka bola ešte prepravovaná na účely jej neskoršieho spálenia. Do úvahy však prichádza povinnosti zbaviť sa látky alebo vôľa zbaviť sa jej.

21 — K vyššie uvedenému pozri rozsudok z 18. apríla 2002, Palin Granit a Vehmassalon Kansanterveystyön Kuntayhtymän hallitus, C-9/00, Zb. s. I-3533, bod 22.

1. O povinnosti zbavenia sa

58. Existuje množstvo právnych úprav, ktoré môžu viesť k povinnosti zbaviť sa látky. Vlády Rakúska a Spojeného kráľovstva uviedli, že povinnosť zbaviť sa živočíšnej múčky vyplýva z prílohy VII kapitoly II ods. 1 nariadenia č. 1774/2002. Komisia sa domnieva, že povinnosť zbaviť sa existuje prinajmenšom vtedy, ak je živočíšna múčka vyrobená aj zo špecifikovaného rizikového materiálu. Preto môžu na jednej strane prichádzať do úvahy ustanovenia o špecifikovanom rizikovom materiáli, na druhej strane ale tiež článok 4 ods. 2 nariadenia č. 1774/2002, ktorý sa týka zaobchádzania s takzvaným „materiálom kategórie 1".

a) O prílohe VII kapitole II ods. 1 nariadenia č. 1774/2002

59. Druhý pododsek prílohy VII kapitoly II ods. 1 nariadenia č. 1774/2002 stanovuje, že počas trvania zákazu skrmovania živočíšnej múčky spracovaná živočíšna bielkovina pochádzajúca z cicavcov môže byť spracovaná pomocou jednej z metód spracovania a bude označená farbou, skôr než bude zlikvidovaná ako odpad. Z toho vyvodzujú vlády Rakúska a Spojeného kráľovstva povinnosť zbaviť sa živočíšnej múčky.

60. Odvolávajú sa aj na odôvodnenie č. 6 nariadenia č. 808/2003, podľa ktorého spracované bielkoviny v dôsledku zákazu skrmovania sú určené výlučne na likvidáciu ako odpad. Toto nariadenie vložilo do nariadenia č. 1774/2002 druhý pododsek prílohy VII kapitoly II ods. 1.

61. Existuje však aj prvý a tretí pododsek prílohy VII kapitoly II ods. 1 nariadenia č. 1774/2002, ktoré stanovujú iné úpravy. Podľa prvého pododseku musí byť živočíšna bielkovina pochádzajúca z cicavcov spracovaná pomocou presne určenej metódy bez toho, aby musela byť zlikvidovaná ako odpad. Tretí pododsek pripúšťa dokonca iné spracovateľské metódy, ak je materiál určený na použitie v krmive pre spoločenské zvieratá, ktoré nie sú určené pre potravinový reťazec. Obe ustanovenia nezakladajú povinnosť likvidácie. Z uvedeného vyplýva, že povinnosť likvidácie existuje len v prípade uplatnenia druhého pododseku, nie však ak sa

postupuje podľa jedného z ďalších dvoch pododsekov.

62. Ani odôvodnenie č. 6 nariadenia č. 808/2002 nevnucuje pri podrobnejšom rozbore iný výklad. Tvrdenie týkajúce sa odstránenia živočíšnej múčky ako odpadu totiž neopisuje cieľ tejto právnej úpravy, ale je len odhadom možného použitia živočíšnej múčky počas platnosti zákazu skrmovania. Odôvodňuje prípustnosť metód spracovania, ktoré menej účinne zmenšujú možné riziká infekcie, pretože tieto riziká sú pri likvidácii ako odpadu menej významné.

63. Príloha VII kapitola II ods. 1 nariadenia č. 1774/2002 sa má teda chápať v tom zmysle, že spracovanie živočíšnej bielkoviny pochádzajúcej z cicavcov má prebiehať buď pomocou určitej stanovenej metódy, pričom výsledný materiál môže byť použitý akýmkoľvek prípustným spôsobom, alebo pomocou jednej z iných metód s cieľom likvidácie alebo použitia ako krmiva pre spoločenské zvieratá. Povinnosť zbaviť sa živočíšnej múčky v každom prípade z uvedeného nemôže byť vyvodená.

b) O povinnosti zbavenia sa pre špecifikovaný rizikový materiál

64. Povinnosť zbavenia sa látky by však mohla existovať, ak by živočíšna múčka mala byť považovaná za špecifikovaný rizikový materiál, pokiaľ bola vyrobená použitím týchto materiálov. Síce sa zdá byť nemožné, zistiť to vedeckým rozborom živočíšnej múčky, [22] avšak nedá sa vylúčiť, že vnútroštátny súd môže v tejto súvislosti prijať rozhodnutia na základe iných dôkazov alebo prostredníctvom pravidiel dôkazného bremena.

65. Špecifikovaný rizikový materiál musí byť z porazeného alebo uhynutého zvieraťa odstránený a bezpečne zlikvidovaný. To vyplýva z prílohy XI v spojení s článkom 22 nariadenia č. 999/2001. Preto existuje v súvislosti so špecifikovaným rizikovým materiálom povinnosť zbaviť sa ho, takže musí byť považovaný za odpad.

66. Špecifikovaný rizikový materiál, ktorý už bol *spracovaný* na živočíšnu múčku, sa už

22 — Pozri bod 19 vyššie.

však naďalej nemá považovať za takýto materiál. Špecifikovaný rizikový materiál v zmysle nariadenia č. 999/2001 je definovaný v článku 3 ods. 1 písm. g) v spojení s prílohou XI tohto nariadenia.[23] Podľa toho platí, že tkanivá uvedené v prílohe XI sú špecifikované rizikové materiály; ak nie je uvedené inak, táto definícia však nezahŕňa *produkty* obsahujúce tieto tkanivá alebo produkty získané z týchto tkanív.[24] Živočíšna múčka je produkt. Povinnosť k odstráneniu špecifikovaného rizikového materiálu teda nevedie bezprostredne k povinnosti zbaviť sa kontaminovanej živočíšnej múčky.

č. 1774/2002 týkajúcich sa zaobchádzania s materiálom kategórie 1.

68. Nariadenie č. 1774/2002 upravuje vo všeobecnosti zaobchádzanie so živočíšnymi vedľajšími produktmi, a preto aj zaobchádzanie so živočíšnou múčkou. Živočíšne vedľajšie produkty sa rozdeľujú na základe rizík s nimi spojených do troch kategórií. Pre každú kategóriu platia iné ustanovenie o ďalšom zaobchádzaní.

c) O povinnosti zbavenia sa produktov zo špecifikovaného rizikového materiálu

67. Povinnosť zbaviť sa produktov zo špecifikovaného rizikového materiálu vyplýva z ustanovení článku 4 nariadenia

69. Materiál kategórie 1, skupina s najvyšším rizikom, zahŕňa podľa definície v článku 4 ods. 1 písm. b) bodu i) okrem iného špecifikovaný rizikový materiál a všetky materiály, ktoré tento špecifikovaný rizikový materiál obsahujú. Ak bola živočíšna múčka vyrobená aj zo špecifikovaného rizikového materiálu, tak obsahuje takýto špecifikovaný rizikový materiál a je materiálom kategórie 1.

70. Článok 4 ods. 2 nariadenia č. 1774/2002 požaduje, aby bol materiál kategórie 1 zlikvidovaný ako odpad buď spálením, alebo zakopaním na skládke. To tvorí povinnosť zbaviť sa týchto materiálov.

23 — Príloha zohľadnená pre definíciu špecifikovaného rizikového materiálu v článku 3 ods. 1 písm. g) nariadenia č. 999/2001 ešte nie je uplatniteľná, keďže v tomto ustanovení stanovená klasifikácia členských štátov do kategórií ešte chýba. Preto platí podľa článku 22 ods. 1 prechodne príloha XI.

24 — Na rozdiel od toho rozhodnutie Komisie č. 97/534/ES z 30. júla 1997 o zákaze používania materiálov predstavujúcich riziko z hľadiska prenosných spongiformých encefalopatií [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 216, s. 95) neobsahuje ešte žiadne obmedzenie pre produkty. Rozhodnutie Komisie 94/474/ES z 27. júla 1994 o niektorých ochranných opatreniach proti BSE a o zrušení rozhodnutí 89/469/EŠ a 90/200/EHS [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 194, s. 96) rozšírilo zákaz vývozu určitých materiálov zo Spojeného kráľovstva dokonca výslovne na produkty, ktoré tieto materiály obsahujú.

71. KVZ síce na pojednávaní namietala, že táto povinnosť neplatí pre súkromného vlastníka živočíšnej múčky, keďže nebol uvedený ako adresát. Toto tvrdenie je však nepresvedčivé. Článok 4 ods. 2 nariadenia č. 1774/2002 síce neuvádza žiadneho adresáta povinnosti likvidácie, avšak z toho nemožno vyvodiť obmedzenie okruhu adresátov. Okrem toho je podľa druhého pododseku článku 249 ES každé ustanovenie stanovené v nariadení v zásade schopné mať právne účinky voči komukoľvek.

72. Z uvedeného vyplýva, že živočíšnu múčku bolo nutné považovať na základe povinnosti zbaviť sa jej za odpad, ak bol na jej výrobu použitý aj špecifikovaný rizikový materiál, čo musí zistiť vnútroštátny súd.

2. O vôli zbaviť sa látky

73. Pokiaľ naopak nie je možné určiť, že živočíšna múčka bola vyrobená aj zo špecifikovaného rizikového materiálu, môže byť považovaná za odpad len vtedy, ak sa jej držiteľ chcel zbaviť. Hoci vôľa držiteľa je v zásade subjektívnej povahy, na zabránenie zneužitia nemôžu byť rozhodujúce tvrdenia držiteľa o jeho prípadných úmysloch, ale len objektívne skutočnosti, z ktorých možno túto vôľu objektívne vyvodiť.

74. V tomto ohľade je potrebné najprv konštatovať, že plánované spálenie živočíšnej múčky nie je potrebné nevyhnutne považovať za postup smerujúci k likvidácii látky, z ktorého by bolo možné vyvodiť vôľu zbaviť sa látky. Spaľovanie látok síce môže byť buď spôsobom zneškodnenia, alebo spôsobom zhodnocovania v zmysle prílohy II rámcovej smernice o odpadoch, ale len vtedy, ak sú tieto látky odpady. Na rozdiel od tvrdenia Finanzprokuratur, však nemôže byť všetko, čo je spálené, na základe tohto postupu považované za odpad. Ako palivo (položka R 1 prílohy II B) sú používané predovšetkým uhlie, ropa a zemný plyn, a to bez toho, aby sa tieto suroviny stali odpadom. [25]

75. Ani v iných ustanoveniach rámcová smernica o odpade nestanovuje žiadne kri-

25 — Rozsudky z 15. júla 2000, ARCO Chemie Nederland a i., C-418/97 a C-419/97, Zb. s. I-4475, bod 44 a nasl., pozri ale na rozdiel od toho aj bod 85, a Palin Granit, už citovaný v poznámke pod čiarou 21, bod 27, a z 11. novembra 2004, Niselli, C-457/02, Zb. s. I-10853, bod 37.

térium na zistenie vôle držiteľa zbaviť sa určitej látky alebo materiálu. [26] V prejednávanej veci nie sú zrejmé ani žiadne vnútroštátne ustanovenia, ktoré by tento pojem — v súlade s právom Spoločenstva — konkretizovali. [27]

76. Podľa rozsudku ARCO je preto na základe všetkých okolností potrebné preskúmať, či sa držiteľ chcel živočíšnej múčky zbaviť. Pritom je potrebné zohľadniť účel smernice a dávať pozor na to, aby nebola obmedzená jej účinnosť. [28] Účelom rámcovej smernice o odpadoch je podľa jej tretieho odôvodnenia ochrana zdravia ľudí a ochrana životného prostredia pred škodlivým účinkom spôsobovaným zberom, prepravou, úpravou, skladovaním a odstraňovaním odpadov. Podľa článku 174 ods. 2 ES sa politika životného prostredia Spoločenstva zameriava na vysokú úroveň jej ochrany a je založená na zásadách obozretnosti a prevencie. Z toho Súdny dvor vyvodil, že pojem odpad nemôže byť vykladaný reštriktívne. [29]

77. Súdny dvor sa už niekoľkokrát rôzne zaoberal otázkou zvyškov z výroby a pritom považoval za relevantné kritérium na posúdenie otázky, či ide o odpad, najmä mieru pravdepodobnosti opätovného použitia tejto látky bez jej predchádzajúceho spracovania. Ak existuje okrem samotnej možnosti ďalšieho využitia látky navyše aj hospodárka výhoda pre držiteľa, aby to urobil, tak je pravdepodobnosť takéhoto opätovného využitia vysoká. V tomto prípade sa dotknutá látka nemôže naďalej považovať za bremeno, ktorého sa držiteľ snaží „zbaviť", ale musí byť považovaná za riadny produkt. [30]

78. Táto judikatúra sa dá do veľkej miery použiť na prejednávaný prípad, keďže látky na výrobu živočíšnej múčky sú aspoň sčasti zvyšky z výroby mäsa pre ľudskú spotrebu. Ide z toho dôvodu o vedľajšie produkty [31] alebo o zvyšky z výroby.

79. Ako uvádza najmä vláda Spojeného kráľovstva, využitie živočíšnej múčky ako krmiva pre zvieratá pri výrobe mäsa bolo

26 — Rozsudok Niselli, už citovaný v poznámke pod čiarou 25, bod 34.

27 — Pozri k tomu rozsudky Niselli, už citovaný v poznámke pod čiarou 25, bod 34, a ARCO, už citovaný v poznámke pod čiarou 25, bod 41 a nasl.

28 — Rozsudok ARCO, už citovaný v poznámke pod čiarou 25, bod 73.

29 — Rozsudky ARCO, už citovaný v poznámke pod čiarou 25, bod 38 a nasl., a Palin Granit, už citovaný v poznámke pod čiarou 21, bod 23.

30 — Rozsudky Niselli, už citovaný v poznámke pod čiarou 25, bod 46, a Palin Granit, už citovaný v poznámke pod čiarou 21, bod 37.

31 — Pozri názov nariadenia č. 1774/2002, ktorým sa stanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa živočíšnych vedľajších produktov neurčených pre ľudskú spotrebu.

zakázané od 1. januára 2001. [32] Tým odpadla najdôležitejšia možnosť hospodárskeho využitia živočíšnej múčky. V prípade, že by živočíšna múčka od tohto dátumu nemala žiadnu hospodársku úžitkovú hodnotu, ako to vyjadruje aj odôvodnenie č. 6 nariadenia č. 808/2003, v skutočnosti by predstavovala bremeno, ktoré by pripúšťalo záver o úmysle zbaviť sa jej.

80. KVZ však namieta, že živočíšna múčka by sa dala naďalej použiť ako palivo, na kŕmenie spoločenských zvierat alebo ako hnojivo. Finanzprokuratur ako zástupkyňa žalovaného naproti tomu zdôrazňuje, že možnosť ďalšieho hospodárskeho využitia nevylučuje, že dotknutá látka je odpad. Napriek tomu, že posledné uvedené je správne, [33] nevedie to nutne k záveru, že látka má povahu odpadu.

81. Rozhodujúca je skôr skutočnosť, či naďalej prípustné použitia produktu živočíšnej múčky sa v konkrétnom prípade musia považovať za pravdepodobné alebo za neisté. Pritom je rozhodujúce, či použitie je hospodársky výhodné alebo či živočíšna múčka by bola napriek tomu záťažou. [34]

82. Či ide o tento prípad, musí určiť vnútroštátny súd. Pritom by bolo potrebné preskúmať, či plánované použitie spôsobuje straty. Pri posúdení hospodárnosti sa súd nemôže obmedziť len na tuzemský trh, na ktorom sa zdá byť spálenie živočíšnej múčky — najmä podľa údajov rakúskej vlády — možné len za poplatok, [35] ale musí zohľadniť aj legálne použitie v zahraničí.

83. Pri spornej živočíšnej múčke by mali byť však zohľadnené určité zvláštne okolnosti,

32 — Pozri ustanovenia uvedené v bode 26 a nasl. vyššie. V súčasnosti sa diskutuje o zmiernení zákazu skrmovania, pozri v tejto súvislosti oznámenie Komisie z 15. júla 2005, Plán prekonávania (PSE), KOM(2005) 322 v konečnom znení, s. 7, a zhrnutie rokovaní v dokumente Rady 15537/05 ADD 1 z 9. decembra 2005, s. 4.

33 — Rozsudky z 28. marca 1990, Vessoso a Zanetti, C-206/88 a C-207/88, Zb. s. I-1461, bod 8, a z 25. júla 1997, Tombesi a i., C-330/94, C-342/94 a C-224/95, Zb. s. I-3561, bod 47, a z 18. decembra 1997, Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, Zb. s. I-7411, bod 31.

34 — Rozsudok Palin Granit, už citovaný v poznámke pod čiarou 21, bod 37.

35 — Pozri predbežný odhad nákladov na spálenie živočíšnych vedľajších produktov v návrhu Komisie na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa živočíšnych vedľajších produktov neurčených pre ľudskú spotrebu, KOM(2000) 574 v konečnom znení, s. 18 a nasl., ktorý viedol k prijatiu nariadenia č. 1774/2002, a Usmernenie Spoločenstva o štátnej pomoci súvisiacej s testmi PSE, nájdenými mŕtvymi zvieratami a odpadmi z bitúnkov (Ú. v. ES C 324, s. 2). V Nemecku vychádzajú NOTTRODT, Adolf, a ďalší, *Technische Anforderungen und allgemeine Empfehlungen für die Entsorgung von Tiermehl und Tierfett in Verbrennungsanlagen (Technické požiadavky a všeobecné odporúčania pre likvidáciu živočíšnej múčky a živočíšneho tuku v spaľovniach — voľný preklad)*, 2001, s. 30, 37, 41 a 43 (http://www.bmu.de/files/bilder/allgemein/application/pdf/leitf.pdf, anglické znenie dostupné na http://www.bmu.de/files/pdfs/allgemein/application/pdf/tiermehl.pdf), z ceny od približne 50 eur za tonu za spálenie živočíšnej múčky. Podľa tejto štúdie vyžaduje zaobchádzanie so živočíšnou múčkou nákladné bezpečnostné opatrenia.

ktoré vyplývajú zo spisu konania vo veci samej: Živočíšna múčka bola zrejme po nadobudnutí najprv dva roky skladovaná za neznámu cenu, potom bola za približne 20 000 eur prepravená do Bulharska a tam bola za približne päť eur za tonu, t. j. 5 500 eur predaná. Aj keby náklady na prepravu znášal nadobúdateľ, zdá sa byť neisté, či táto cena pokryla náklady za skladovanie a za pôvodné nadobudnutie. Taktiež relatívne dlhé skladovanie vyvoláva pochybnosti o tom, že použitie ako výnosné palivo bolo v každom okamihu pravdepodobné. Skôr sa nedá vylúčiť, že živočíšna múčka pre jeho držiteľa predstavovala záťaž, ktorej sa chcel zbaviť finančne nevýhodným predajom do Bulharska.

84. Na druhej strane sa tým nedá vylúčiť, že vnútroštátny súd pri preskúmaní, ktoré musí vykonať, zistí, že tento obchod bol časťou úvodných investícií pre obchodný vzťah prinášajúci zisk z dlhodobého hľadiska.

85. Z toho vyplýva, že živočíšna múčka bola nezávisle od znečistenia špecifikovaným rizikovým materiálom odpad, ak bola podľa okolností prípadu, ktoré musí celkovo posúdiť vnútroštátny súd, ťarchou pre držiteľa, ktorej sa chcel zbaviť.

C — O špeciálnom režime pre mŕtve telá zvierat

86. Aj vtedy, keď vnútroštátny súd dospeje k záveru, že sporná živočíšna múčka je odpad, nemusí byť preprava oznámená podľa nariadenia o preprave odpadov, ak je uplatniteľný špeciálny režim pre mŕtve telá zvierat, ktorého sa týka druhá subsidiárna prejudiciálna otázka vnútroštátneho súdu.

87. Podľa článku 2 ods. 1 písm. b) bodu iii) rámcovej smernice o odpadoch sú mŕtve telá zvierat vyňaté z pôsobnosti rámcovej smernice, ak sa na ne už vzťahuje iná právna úprava. Článok 1 ods. 2 písm. d) nariadenia o preprave odpadov rozširuje výnimky

z rozsahu pôsobnosti na prepravu odpadov. Nariadenie č. 1774/2002 by mohlo byť špeciálnym režimom pre mŕtve telá zvierat.

88. Indíciou pre takéto posúdenie je hodnotenie zákonodarcu pri novom znení nariadenia o preprave odpadu. [36] V odôvodnení č. 11 zdôraznil, že je potrebné predísť duplicite s nariadením č. 1774/2002, ktoré už obsahuje ustanovenia pokrývajúce celé zasielanie, zhodnotenie a pohyb. V článku 1 ods. 3 písm. d) vylučuje nové znenie nariadenia o preprave odpadu z rozsahu svojej pôsobnosti výslovne prepravu, ktorá podlieha požiadavkám na schválenie uvedeným v nariadení (ES) č. 1774/2002. Toto legislatívne rozhodnutie je však účinné len do budúcnosti a nemôže byť samo rozhodujúce pre výklad v tomto prípade uplatniteľných právnych ustanovení.

89. Preto je potrebné preskúmať, či nariadenie č. 1774/2002 je špeciálnym režimom pre mŕtve telá zvierat v zmysle článku 1 ods. 2 písm. d) nariadenia o preprave odpadu v spojení s článkom 2 ods. 1 písm. b) bodom iii) rámcovej smernice o odpadoch, ktorý zahŕňa aj živočíšnu múčku.

1. O uplatnení výnimky pre mŕtve telá zvierat a živočíšnu múčku

90. Komisia odmieta uplatniť výnimku pre mŕtve telá zvierat na živočíšnu múčku. Výnimka zahŕňa len celé mŕtve telá zvierat, najmä z uhynutých zvierat. Nezahŕňa iné látky zo spracovania tiel zvierat, napr. pri porážke. Pritom sa dovoláva obvyklého použitia pojmu mŕtve telá zvierat. Ak by mala zahŕňať časti mŕtvych tiel zvierat, boli by výslovne uvedené.

91. Ako tvrdia vlády Rakúska, Francúzska a Spojeného kráľovstva, tento názor Komisie však nie je presvedčivý. V súvislosti s časťami mŕtvych tiel zvierat vláda Spojeného kráľovstva presvedčivo uvádza, že mŕtve telá zvierat sú často na účely spracovania — pravdepodobne aj na prepravu — štvrtené a z toho

36 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 zo 14. júna 2006 o preprave odpadu (Ú. v. EÚ L 190, s. 1).

vyplývajúca uplatniteľnosť práva týkajúceho sa odpadov by bola svojvoľná.

92. Živočíšna múčka je na rozdiel od toho kvalitatívne inej povahy ako mŕtve telá zvierat alebo časti mŕtvych tiel zvierat. Nie je to časť vstupných materiálov spracovania, ale jeho produkt. Z toho vyššie uvedené vlády — do tejto miery v súlade s Komisiou — odvodzujú, že pojem mŕtve telá zvierat už nezahŕňa živočíšnu múčku.

93. Príklad Spojeného kráľovstva však ukazuje, že nie je rozumné, aby výnimka pre mŕtve telá zvierat bola obmedzená len na základný materiál mŕtvych tiel zvierat, resp. na časti mŕtvych zvieracích tiel. Rovnako ako je nerozumné po prvom kroku procesu spracovania, štvrtení mŕtvych tiel zvierat na účely ľahšej manipulácie, opäť uplatniť právo týkajúce sa odpadov, je nerozumné tak urobiť v neskoršom štádiu spracovania. Skôr musí byť výnimka, ako tvrdí KVZ, rozšírená na produkty postupov spracovania, ktoré stanovujú iné predpisy v zmysle článku 2 ods. 1 písm. b) rámcovej smernice o odpadoch. Bolo by totiž rozporuplné najprv vylúčiť právo týkajúce sa odpadov pre základné materiály s porovnateľne vyšším rizikom, avšak počas stanoveného procesu spracovania pripustiť uplatnenie práva týkajúceho sa odpadov na produkty, ktorých ďalšie spracovanie a použitie je upravené zvláštnym režimom.

94. Predtým platná smernica 90/667 upravovala zaobchádzanie so živočíšnymi vedľajšími produktmi, resp. s odpadmi len do momentu výroby živočíšnej múčky. Preto by uplatnenie práva týkajúceho sa odpadov po tejto výrobe už nebolo vylúčené.

95. Na rozdiel od toho nariadenie č. 1774/2002 neupravuje len výrobu živočíšnej múčky, ale aj to, ako sa s ňou má ďalej nakladať. Živočíšna múčka vzniká pri uplatnení postupov spracovania uvedených v prílohe V a musí byť určená na určité, taxatívne uvedené využitia. Aké použitia sú prípustné, závisí od toho, do ktorej kategórie materiálov je potrebné živočíšnu múčku zaradiť. Preto je uplatnenie práva týkajúceho sa odpadov vylúčené až do vtedy, kým toto použitie nie je ukončené.

96. Rakúska vláda však tvrdí, že postupy likvidácie ako odpadu odlišne stanovené

v nariadení č. 1774/2002 potvrdzujú, že výnimka pre mŕtve telá zvierat nezahŕňa živočíšnu múčku. Toto zohľadnenie práva týkajúceho sa odpadov je však obmedzené na postup likvidácie. Keď sa živočíšna múčka bude likvidovať, bude uplatniteľné právo týkajúce sa odpadov, pretože nariadenie č. 1774/2002 to výslovne stanovuje. Ak je však živočíšna múčka určená na iné prípustné použitie, potom nariadenie č. 1774/2002 nepredpisuje uplatnenie práva týkajúceho sa odpadov.

97. Z toho vyplýva, že výnimka pre mŕtve telá zvierat je v spojení s nariadením č. 1774/2002 uplatniteľná aj na živočíšnu múčku.

2. O nariadení č. 1774/2002 ako inej právnej úprave v zmysle výnimky pre mŕtve telá zvierat

98. Ďalej je potrebné preskúmať, či nariadenie č. 1774/2002 vyhovuje požiadavkám na inú právnu úpravu v zmysle výnimky pre mŕtve telá zvierat. V oblasti pôsobnosti článku 2 ods. 1 písm. b) rámcovej smernice o odpadoch nepostačuje na uplatnenie výnimky, ak sa takáto úprava týka sporných látok alebo predmetov len napr. z priemyselného alebo obchodného hľadiska, ale musí obsahovať presné ustanovenia o nakladaní s nimi ako s odpadmi v zmysle článku 1 písm. d) rámcovej smernice o odpadoch.[37] Taktiež musia smerovať k takej úrovni ochrany životného prostredia, ktorá je aspoň taká ako bola dosiahnutá vykonaním rámcovej smernice o odpadoch.[38] Inak by boli ohrozené ciele Spoločenstva v oblasti politiky životného prostredia, tak ako sú stanovené v článku 174 ES, najmä ciele samotnej rámcovej smernice o odpadoch. Tieto požiadavky musia platiť aj vtedy, ak je táto výnimka z rozsahu pôsobnosti podľa článku 1 ods. 2 písm. d) nariadenia o preprave odpadov prenesená na oblasť prepravy.

99. Pochybnosti o tom, že nariadenie č. 1774/2002 bolo koncipované ako iná právna úprava v tomto zmysle, by mohli vychádzať z jej odôvodnenia č. 4. To zdôrazňuje potrebu vysvetliť vzťah medzi nariadením a environmentálnou legislatívou Spoločenstva. Existujúca environmentálna

37 — Rozsudok z 11. septembra 2003, AvestaPolarit Chrome, C-114/01, Zb. s. I-8725, bod 52.

38 — Rozsudok AvestaPolarit Chrome, už citovaný v poznámke pod čiarou 37, bod 59. Pozri tiež rozsudky z 8. septembra 2005, Komisia/Španielsko, C-416/02, Zb. s. I-7487, bod 102, a Komisia/Španielsko, C-121/03, Zb. s. I-7569, bod 72.

legislatíva zostala nariadením nedotknutá a Komisia má vypracovať ďalšie návrhy, najmä pre biologicky odbúrateľný odpad. Nariadenie podľa článku 1 ods. 1 neobsahuje predpisy týkajúce sa odpadu, ale predpisy týkajúce sa zdravia zvierat a zdravia ľudí.

100. Uznanie nariadenia č. 1774/2002 ako inej právnej úpravy v zmysle článku 2 ods. 1 písm. b) bodu iii) rámcovej smernice o odpadoch by však neovplyvnilo právo týkajúce sa odpadov, čo chce práve odôvodnenie č. 4 nariadenia č. 1774/2002 vylúčiť. Skôr by nariadenie využilo výnimku tam výslovne stanovenú a napomohlo k tomu, aby táto výnimka nadobudla praktický účinok.

101. Ani zákonodarca by nebol obmedzený v tom, aby prijal ešte prísnejšie úpravy o biologicky odbúrateľných odpadoch. Ak by tie neupravovali už výslovne vzťah k nariadeniu č. 1774/2002, tak by spôsobili, že by toto nariadenie nemohlo mať pred nimi prednosť ako iná právna úprava, lebo nedosahuje nevyhnutnú úroveň ochrany životného prostredia.

102. Navyše Súdny dvor už uznal pre zaobchádzanie s mŕtvymi telami zvierat ako takými a najmä pre ich konečnú likvidáciu práve právnu úpravu, ktorá predchádzala nariadeniu č. 1774/2002, a to smernicu 90/667, ako inú právnu úpravu v zmysle článku 2 ods. 1 písm. b) rámcovej smernice o odpadoch. V *obiter dictum* rozšíril toto posúdenie na nasledujúcu právnu úpravu, nariadenie č. 1774/2002, a zdôraznil, že táto právna úprava obsahuje ešte podrobnejšie ustanovenia.[39] O tom sa nedá pochybovať najmä pre postupy likvidácie obsiahnuté v tejto úprave, keďže nariadenie č. 1774/2002 požaduje likvidáciu ako odpadu, t. j. pri dodržaní úrovne ochrany podľa právnej úpravy týkajúcej sa odpadov. Ani čo sa týka zhodnotenia, nie sú zjavné žiadne ustanovenia práva o odpadoch, ktoré by pre mŕtve telá zvierat výslovne stanovovali vyššiu úroveň ochrany.

103. Rovnocennosť úprav o likvidácii a zhodnotení mŕtvych tiel zvierat s právom týkajúcim sa odpadov ešte nezodpovedá otázku, či aj pre prepravu materiálov je dosiahnutá dostačujúca úroveň ochrany. Preto je potrebné porovnať úroveň ochrany nariadenia č. 1774/2002 s tou úrovňou, ktorá by bola dosiahnutá pri uplatnení nariadenia o preprave odpadov na prepravu živočíšnej múčky.

39 — Rozsudky Komisia/Španielsko, už citované v poznámke pod čiarou 38, C-416/02, bod 101, a C-121/03, bod 71.

a) O úrovni ochrany nariadenia č. 1774/2002 pri preprave živočíšnej múčky

104. Nariadenie č. 1774/2002 obsahuje pravidlá prepravy živočíšnej múčky. Podľa článku 1 ods. 1 písm. a) platí toto nariadenie pre dopravu živočíšnych vedľajších produktov s cieľom zabrániť, aby tieto výrobky predstavovali riziko pre zdravie zvierat alebo zdravie ľudí, ako aj podľa písmena b) v niektorých špecifických prípadoch na vývoz a tranzit živočíšnych vedľajších produktov a výrobkov z nich uvedených v prílohách VII a VIII. Príloha VII kapitola II nariadenia č. 1774/2002 sa týka spracovanej živočíšnej bielkoviny, t. j. aj živočíšnej múčky.

105. Preprava je detailne upravená najmä v článkoch 7, 9 a v prílohe II nariadenia č. 1774/2002. Prepravcovia musia mať pri sebe prepravné doklady a každá preprava musí byť zdokumentovaná. Okrem toho platí množstvo technických ustanovení.

106. Pri odosielaní do iných členských štátov článok 8 nariadenia č. 1774/2002 stanovuje, že štát pôvodu bude informovať štát určenia pri preprave materiálov kategórie 1 a 2, ako aj produktov z týchto materiálov a v každom prípade pri preprave spracovanej živočíšnej bielkoviny. Štát určenia musí prepravu povoliť. Neexistujú žiadne úpravy, ktoré by v tejto súvislosti upravovali tranzit cez iné členské štáty. Pokiaľ nariadenie č. 1774/2002 používa pojem tranzit, je podľa definície v článku 2 ods. 1 písm. l) myslený presun cez územie Spoločenstva z jedného nečlenského štátu do druhého.

107. Vývoz do nečlenských štátov je upravený len pre určité produkty. Článok 19 nariadenia č. 1774/2002 zahŕňa vývoz spracovaných živočíšnych bielkovín a iných spracovaných produktov, ktoré by sa mohli použiť ako krmivo. Nariadenie však neobsahuje žiadne špecifické úpravy pre prepravu, len požiadavky na spracovanie vyvážaného materiálu. Preto platia pre prepravu na účely vývozu v podstate ustanovenia o preprave materiálu.

108. Príloha VII kapitola II C nariadenia č. 1774/2002 upravuje okrem iného dovoz spracovaných živočíšnych bielkovín, t. j. aj živočíšnej múčky z tretích štátov. Dovoz musí byť povolený, ak sú splnené určité podmienky.

b) O úrovni ochrany nariadenia o preprave odpadov pri preprave živočíšnej múčky

109. Úroveň ochrany nariadenia o preprave odpadov pri preprave živočíšnej múčky závisí od toho, či by mali byť uplatnené všeobecné pravidlá alebo menej prísny režim ochrany pre prepravu odpadov zo zeleného zoznamu odpadov.

110. Podľa článku 1 ods. 3 písm. a) nariadenia o preprave odpadov platí totiž len niekoľko málo ustanovení nariadenia pre prepravu odpadov prílohy II, t. j. odpadov zo zeleného zoznamu odpadov, ak tie sú určené výlučne na zhodnotenie. [40] V podstate musí byť zásielka sprevádzaná dokumentom s určitými minimálnymi údajmi, zariadenie, ktoré bude zásielku zhodnocovať v mieste určenia, musí mať povolenie na prevádzku a podnikateľ vykonávajúci prepravu musí mať povolenie, ak odpad prepravuje komerčne.

111. Z prejednávanej veci je zrejmé, že plánované spálenie živočíšnej múčky malo byť kvalifikované ako zhodnotenie, keďže jeho účelom bola výroba energie a živočíšna múčka pri tom mala nahradiť iné palivá. [41]

112. Preto je potrebné preskúmať, či je možné zaradiť živočíšnu múčku do zeleného zoznamu odpadov. Francúzska vláda zastáva názor, že ide o odpad z poľnohospodársko-potravinárskeho priemyslu podľa položky GM 130. Na rozdiel od toho rakúske orgány považovali živočíšnu múčku za odpad, ktorý sa nedá zatriediť ani do jednej z príloh II, III a IV, t. j. ani do zeleného, ani do žltého, ani do červeného zoznamu odpadov. Takýto odpad môže byť prepravovaný len po ozná-

40 — Pre Bulharsko stanovuje článok 1 ods. 4 v spojení s prílohou D nariadenia Komisie (ES) č. 1547/1999 z 12. júla 1999 určujúce kontrolné postupy podľa nariadenia Rady (EHS) č. 259/93, ktoré sa majú uplatňovať pri zásielkach určitých druhov odpadov do určitých štátov, na ktoré sa nevzťahuje rozhodnutie OECD K(92) 39 v konečnom znení (Ú. v. ES L 185, s. 1; Mim. vyd. 15/004, s. 247) v znení nariadenia Komisie (ES) č. 2243/2001 zo 16. novembra 2001, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1420/1999 a nariadenie Komisie (ES) č. 1547/1999, pokiaľ ide o zásielky určitých druhov odpadu do Kamerunu, Paraguaja a Singapuru (Ú. v. ES L 303, s. 11; Mim. vyd. 15/006, s. 294), že na prepravu odpadov zo zeleného zoznamu odpadov sa nevzťahuje žiaden kontrolný postup.

41 — Pozri rozsudky z 27. februára 2002, ASA, C-6/00, Zb. s. I-1961, bod 69, a z 13. februára 2003, Komisia/Nemecko, C-228/00, Zb. s. I-1439, bod 41 a nasl., ako aj Komisia/Luxembursko, C-458/00, Zb. s. I-1553, bod 32 a nasl.
Ak by bola živočíšna múčka na rozdiel od uvedeného prepravovaná s cieľom likvidácie, museli by byť v každom prípade použité všeobecné ustanovenia. V prejednávanej veci by musela byť pôvodná preprava oznámená podľa článku 3 a nasl. nariadenia o preprave odpadov a spiatočná cesta podľa článku 25.

mení a výslovnom písomnom súhlase príslušných orgánov.

113. Názor rakúskych orgánov je nepresvedčivý, keďže položka GM 130 je podľa jej znenia otvorená, avšak na základe jej histórie vzniku živočíšnu múčku v každom prípade zahŕňa.

114. Opis „Odpad z poľnohospodársko-potravinárskeho priemyslu" je dostatočne široký na to, aby mohol zahŕňať aj živočíšnu múčku. Výnimka pre „vedľajš[ie] produkt[y], ktoré spĺňajú národné a medzinárodné požiadavky a normy pre ľudskú a živočíšnu spotrebu" by síce v princípe mohla zahŕňať živočíšnu múčku, a teda ju vyňať zo zeleného zoznamu odpadov, ale len vtedy, ak je vedľajším produktom a nie odpadom.

115. Zreteľnejšie je zahrnutie živočíšnej múčky pri zohľadnení vzniku položky GM 130. Komisia to spravila rozhodnutím 94/721.[42] Táto položka nahradila okrem iného pôvodnú položku (GM 010), ktorá výslovne zahŕňala živočíšnu múčku, síce nevhodnú pre ľudskú spotrebu, ale použiteľnú ako krmivo alebo na iné účely.[43]

116. Rozhodnutie 94/721 vykonalo zmeny, zeleného, žltého a červeného zoznamu vypracované Radou OECD. Rada OECD zaviedla položku GM 130, aby nahradila šesť samostatných položiek jednou všeobecnou položkou pre odpad z poľnohospodársko-potravinárskeho priemyslu.[44]

117. Z toho vyplýva, že položka GM 130 nemá byť považovaná za obmedzenie predtým platných položiek, ale ako všeobecné ustanovenie, ktoré zahŕňa aj skoršie položky a dokonca ich možno rozširuje. Živočíšna múčka sa preto v zásade má zaradiť ako

42 — Rozhodnutie Komisie 94/721/ES z 21. októbra 1994, ktorým sa podľa článku 42 ods. 3 nariadenia Rady (EHS) č. 259/93 o dohľade a kontrolách zásielok odpadu v rámci, pri dovoze do a vývoze z Európskeho spoločenstva prispôsobujú prílohy II, II a IV tohto nariadenia [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 288, s. 36).

43 — „Sušené, sterilizované a stabilizované múčky, šroty a pelety z mäsa, vedľajších produktov z porážok, rýb a krabov, mäkkýšov alebo iných vodných bezstavovcov, nevhodné na ľudskú spotrebu, ale vhodné ako krmivo pre zvieratá alebo na iné účely, škvarky." [*neoficiálny preklad*].

44 — Décision du Conseil C(94) 153 final portant amendement à la Décision sur le contrôle des mouvements transfrontières de déchets destinés à des opérations de valorisation [C(92) 39 final] en ce qui concerne la liste verte de déchets (adoptée par le Conseil lors de sa 834ème session, les 28 et 29 juillet 1994), http://www.olis.oecd.org/olis/1994doc.nsf/linkto/c(94)153-final, tretie odôvodnenie: „remplacer les rubriques GM 010 à GM 060 de la liste verte par une rubrique générale concernant les déchets de l'industrie agro-alimentaire" (GM 010 zahŕňalo živočíšnu múčku).

odpad poľnohospodársko-potravinárskeho priemyslu na zelený zoznam odpadov.

118. Tento záver nie je spochybnený ani skutočnosťou, že živočíšna múčka v Spoločenstve nemôže byť použitá na kŕmenie hospodárskych zvierat. Predchádzajúca položka GM 010 síce výslovne uvádzala účel kŕmenia, ale pripúšťala aj iné účely využitia. V tejto súvislosti v prejednávanej veci prichádza do úvahy najmä získanie energie.

119. Podľa úvodnej časti k zelenému zoznamu odpadov musia byť odpady podrobené prísnejším opatreniam podľa žltého a zeleného zoznamu, ak sú kontaminované inými materiálmi v rozsahu, ktorý a) zvyšuje riziká spojené s odpadom do tej miery, že ich je vhodné zaradiť na žltý alebo červený zoznam, alebo b) zabraňuje zhodnoteniu odpadu environmentálne vhodným spôsobom. Z toho rakúska vláda vyvodzuje, že kontaminácia špecifikovaným rizikovým materiálom bráni zaradeniu živočíšnej múčky na zelený zoznam odpadov.

120. Environmentálne vhodné zhodnotenie — spálením vo vhodnej tepelnej elektrárni — by však bolo naďalej možné. Alternatíva b) preto nie je relevantná.

121. Možná kontaminácia špecifikovaným rizikovým materiálom by mohla len — v zmysle alternatívy a) — zvýšiť riziko spojené so živočíšnou múčkou do tej miery, že ju by bolo potrebné zaradiť na žltý alebo červený zoznam.

122. Odôvodnenie č. 14 nariadenia o preprave odpadov obsahuje usmernenie, akej povahy musí byť zvýšenie rizika. Podľa toho je zaradenie odpadov na zelený zoznam založené všeobecne na úvahe, že také odpady by zvyčajne nemali predstavovať riziko pre životné prostredie, ak sú riadne zhodnotené v krajine určenia.

123. V prejednávanej veci nevedie kontaminácia rizikovým materiálom pri využití v súlade s určeným účelom, t. j. pri spálení, v porovnaní s nekontaminovanou živočíšnou múčkou k žiadnemu poznateľne zvýšenému riziku pre životné prostredie. Len využitie, ktoré je v rozpore s jej určeným účelom, napr. použitie ako krmivo pre hospodárske zvieratá, by mohlo ohroziť ľudské zdravie. Takéto zneužitie však nie je podľa odôvod-

nenia č. 14 nariadenia o preprave odpadov pre zaradenie do zoznamov relevantné. Kontaminácia špecifikovaným rizikovým materiálom nevylučuje teda živočíšnu múčku zo zeleného zoznamu odpadov.

124. Ak by na prepravu živočíšnej múčky bolo uplatniteľné nariadenie o preprave odpadov, tak by z toho dôvodu — nezávisle od toho, či je kontaminovaná špecifikovaným rizikovým materiálom — boli uplatniteľné pravidlá pre odpady zo zeleného zoznamu. Preprava by teda nepodliehala oznamovacej povinnosti.

c) Porovnanie oboch ochranných právnych úprav

125. Ak sa porovnajú obe ochranné právne úpravy, tak úroveň ochrany životného prostredia podľa nariadenia č. 1774/2002 nezaostáva za úrovňou ochrany, pokiaľ ide o právne úpravy týkajúce sa odpadov zo zeleného zoznamu odpadov, dokonca ju v niektorých bodoch aj prevyšuje, napr. čo sa týka prepravy medzi členskými štátmi, ktorá si vyžaduje povolenie krajiny určenia.

126. Z toho vyplýva, že nariadenie č. 1774/2002 je potrebné uznať aj pre prepravu živočíšnej múčky na účely zhodnotenia za inú právnu úpravu v zmysle článku 2 ods. 1 písm. b) bodu iii) rámcovej smernice o odpadoch a článku 1 ods. 2 písm. d) nariadenia o preprave odpadov.

D — *Záver*

127. Aj keby pri spornej živočíšnej múčke v konaní vo veci samej išlo o odpad, nebolo 6. júna 2003 na jej prepravu na účely zhodnotenia uplatniteľné nariadenie o preprave odpadov podľa článku 1 ods. 2 písm. d) tohto nariadenia v spojení s článkom 2 ods. 1 písm. b) bodu iii) rámcovej smernice o odpadoch, pretože tento postup podliehal nariadeniu č. 1774/2002.

VI — Návrh

128. Navrhujem preto Súdnemu dvoru, aby na návrh na prejudiciálne konanie odpovedal takto:

Aj keby pri spornej živočíšnej múčke v konaní vo veci samej išlo o odpad, nebolo 6. júna 2003 na jej prepravu na účely zhodnotenia uplatniteľné nariadenie Rady (EHS) č. 259/93 z 1. februára 1993 o kontrole a riadení pohybu zásielok odpadov v rámci, do a z Európskeho spoločenstva podľa článku 1 ods. 2 písm. d) tohto nariadenia v spojení s článkom 2 ods. 1 písm. b) bodu iii) smernice Rady 75/442/EHS z 15. júla 1975 o odpadoch, pretože tento postup podliehal nariadeniu (ES) č. 1774/2002 Európskeho parlamentu a Rady z 3. októbra 2002, ktorým sa stanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa živočíšnych vedľajších produktov neurčených pre ľudskú spotrebu.